

**การอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าชุมชนใช้แบบชุมชนมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาบ้านลาดห้อย เมืองเซโปน
แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว**
**Conservation and Restoration of Forests Cluttered View Use through
Forest Community Participation: A Case Study of Ban Ladho Xepon
District, Savannakhet Province, Lao People”s Democratic Republic**

สุนทร เทพปัญญา¹

Sounthone Thappanya

Received	Reviewed	Revised	Accepted
06/10/2018	30/10/2018	10/02/2019	19/03/2019

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิทยานิพนธ์เรื่องการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าชุมชนใช้แบบชุมชนมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาบ้านลาดห้อย เมืองเซโปน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทชุมชนบ้านลาดห้อย เมืองเซโปน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสำรวจและการสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า ลักษณะทางกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคมบ้านลาดห้อยที่มีความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับทรัพยากรทางธรรมชาติที่เป็นปัจจัยที่สำคัญในการดำรงชีวิต ภูมิปัญญา และการปรับตัวในการพึ่งพาป่าของชุมชน โดยทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินงาน ร่วมคิดตามและประเมินและร่วมรับผลประโยชน์ในการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าจากการบริหารจัดการป่าด้วยการป้องกัน ฟื้นฟู ซ่อมแซม การปลูกป่าและป้องกันภัยไฟป่า เพื่อให้ธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์และชุมชนสามารถใช้ทรัพยากรป่าอย่างคุ้มค่าและยั่งยืนตลอดไป

คำสำคัญ : การอนุรักษ์และฟื้นฟู, ป่าชุมชนใช้แบบชุมชนมีส่วนร่วม

Abstract

This study was a part of the research topic on the Conservation and Restoration of Forests Cluttered View Use through Forest Community Participation: A Case Study of Ban Ladho Xepon District, Savannakhet Province, Lao People”s Democratic Republic. Aimed to investigate the context of Ladho Community,Xepon District, Savannakhet Province, Lao PDR. The instruments for collecting data were the explorer and in-deth interview, and the data was analyzed by content analysis. The research results found that ; Ban Ladho obtained the relationship between community and natural resources

¹นักศึกษา ปร.ด. (การบริหารการพัฒนา) คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

Ph.D. Student (Development Management), Faculty of Management Science, Sakon Nakhon Rajabhat University, Email : thappanya_3333@hotmail.com

which was regarded as the key factor in earning a living; local wisdom and the adjustment in relying on the community forests. Everybody collaboratively participated in thinking, planning and monitoring as well. The forestation and protection of wild fire in order to make nature be nourished and the communities could apply the forest resources valueably and sustainably.

Keywords: Conservation and Restoration, Community Forest through Community Participation

บทนำ

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวหรือ สปป.ลาว มีพื้นที่ประมาณ 236,800 ตารางกิโลเมตร ลักษณะภูมิประเทศร้อยละ 80 เป็นภูเขาที่มีประชากรในปัจจุบัน 6 ล้านกว่าคน ประเทศลาวแบ่งเป็น 17 แขวง และ 1 นครหลวงเวียงจันทน์ ในแต่ละแขวง ประกอบด้วย เมืองและมีเมืองหลวงของแขวงเรียกว่า เมืองเอก ความหนาแน่นประชากรเฉลี่ย 24 คนต่อตารางกิโลเมตร อัตราการเกิดร้อยละ 3 ต่อปี มีประชาชนส่วนใหญ่ร้อยละ 90 เป็นเกษตรกร และสภาพพื้นที่ของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวแบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ ส่วนที่เป็นภูเขา ส่วนที่เป็นภูเขาเพียง (พื้นที่ราบสูง) และส่วนที่เป็นทุ่งเพียง (พื้นที่ราบ) ในปี พ.ศ. 2483 ทรัพยากรป่าไม้ลดลงถึง 17 ล้านเฮกตาร์ (1 เฮกตาร์ เท่ากับ 6.4 ไร่) หรือร้อยละ 70 ของพื้นที่ทั่วประเทศ ต่อมาในปี พ.ศ. 2523 จากการสำรวจทางภาพถ่ายทางอากาศและดาวเทียมแสดงให้เห็นว่า เนื้อที่ป่าไม้ปกคลุมลดลงอย่างต่อเนื่องในปี พ.ศ. 2498 (ร้อยละ 60), 2507 (ร้อยละ 50.0), 2534 (ร้อยละ 47.0), 2546 (ร้อยละ 40.0) และ 2555 ร้อยละ 40.3 ตามลำดับ ทำให้พื้นที่ป่าปกคลุมเหลือเพียง 11.2 ล้านเฮกตาร์หรือร้อยละ 47 ของพื้นที่ ในปี พ.ศ. 2532 พบว่า เนื้อที่ป่าไม้ได้ลดลงเหลือเพียง 9,724,700 เฮกตาร์หรือร้อยละ 41 ของพื้นที่ (Lao Forest Department. 2012 : 1)

นโยบายของรัฐบาลสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้ประกาศในที่ประชุม ของแผนกกลยุทธ-ป่าไม้ ในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติป่าไม้ เพื่อวัตถุประสงค์ดังนี้ การใช้ทรัพยากรป่าไม้เพื่อการพัฒนาความผาสุกของประชาชนและเป็นแหล่งทุนของประเทศ ภายหลังการดำเนินการดังกล่าวทำให้ทรัพยากรป่าไม้ลดลง และในปี พ.ศ. 2518 รัฐบาลลงมติฉบับเลขที่ 74/ นย. พ.ศ. 2522 ว่าด้วยการปกป้องรักษาป่าไม้ ปี พ.ศ. 2532 ได้มีข้อตกลงของกองทุนสมารัฐมนตรี ฉบับเลขที่ 117 ว่าด้วยการคุ้มครองและการนำใช้ป่าไม้และดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าผลิตเท่านั้นและที่ผ่านการสำรวจอย่างถูกต้องจากภาครัฐก่อน และมีข้อเสนอสภาพทั่วไปเกี่ยวกับผลกระทบต่างๆ เพื่อเสนอกระทรวงกลยุทธ-ป่าไม้ และยังได้กำหนดทิศทางการบริหารจัดการป่าไว้ 3 ด้านคือ การอนุรักษ์และฟื้นฟู การปรับปรุงและการใช้พลังงานทางชีววิทยา การนำใช้ป่าไม้และประโยชน์ของป่าไม้ไม่มีประสิทธิภาพสูงสุดโดยเฉพะการปรับปรุงคุณภาพประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของทรัพยากรธรรมชาติป่าไม้และการฟื้นฟู การปกป้องรักษา การขยายป่าไม้พร้อมทั้งการแก้ไขความต้องการ (Forest Strategy Plan. 2005 : 3)

ในปี พ.ศ. 2534 นายกรัฐมนตรีได้ออกคำสั่งฉบับเลขที่ 67/นย พ.ศ. 2534 ว่าด้วยการยุติการขุดค้นไม้ทั่วประเทศ (การตัดไม้) และยกเลิกรัฐวิสาหกิจป่าไม้ การสัญญาขายไม้ และการขายไม้รัฐบาลและมอบให้กระทรวงกลยุทธ-ป่าไม้ มาตรการเพื่อการคุ้มครองป่าไม้ การขุดค้นไม้ การปรุงแต่ง (การแปรรูปไม้) และการค้าขายไม้ (Forest Strategy Plan. 2005 : 5) และในปี พ.ศ. 2542-2551 รัฐบาลได้

ออกคำสั่งเกี่ยวกับการคุ้มครองป่าไม้ การสัมปทานป่าและธุรกิจป่าไม้เป็นปีต่อปี โดยวางนโยบายให้เป็นตามสภาพที่เป็นจริงปีต่อปีและมอบแผนการปลูกไม้ และแผนการขุดคั่นไม้ทั้งหมดให้แขวงจัดตั้งปฏิบัติเพื่อเป็นการจัดตั้งปฏิบัติตามแนวทางของรัฐบาลทั้ง 4 เป้าหมาย 13 มาตรการของแผนกสิกรรม-ป่าไม้ และแผนการปกปักรักษา พัฒนาป่าไม้และทรัพยากรป่าไม้ให้เป็นไปตามระบบของประเภทป่าคือ ป่าสะทงหวน ป่าป้องกัน และป่าผลิต ให้มีเนื้อที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 53 ในปี พ.ศ. 2553 และในปี พ.ศ. 2563 ทรัพยากรป่าไม้เพิ่มขึ้นร้อยละ 70 รัฐบาลได้เพิ่มบทบาทของเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบและการออกระเบียบการคุ้มครองการตัดไม้และการเก็บเกี่ยวผลผลิตป่าอื่นๆ ความพยายามเพื่อหลุดพ้นจากการทำลายป่าไม้และการยุติการถากถางป่าเพื่อทำไร่แบบเคลื่อนที่มาเป็นการมีที่ดินทำมาหากินที่มั่นคง รัฐบาลได้นำเอาหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนเข้ามาร่วมรับผิดชอบ ร่วมวางแผน ร่วมในการปฏิบัติ ร่วมในการจัดการป่าไม้ที่มีอยู่ในขอบเขตบ้านของตนเอง เช่น การแบ่งผลประโยชน์ที่ได้จากกิจกรรมและการมอบดิน มอบป่าไม้ให้ประชาชนเพื่อพัฒนาป่าไม้ วิธีการชักชวนและสร้างโอกาสให้องค์กรเอกชน องค์กรต่างๆ มามีส่วนร่วมในการจัดการป่าไม้และสร้างสวนปลูกไม้ชนิดที่เป็นเศรษฐกิจต่อชุมชน (Bumpon Jantahard. 2009 : 15-17)

กระทรวงกสิกรรม-ป่าไม้ (Ministry of Agriculture - Forestry. 2008) ได้มีการจัดตั้งปฏิบัติโครงการยุติการถากถางป่าทำไร่และการหลุดพ้นจากความยากจน ปัจจุบันเหลือพื้นที่ของภูเขา 76,000 เฮกตาร์ และไร่เลื่อนลอย 38,000 เฮกตาร์ ลดลงจาก 46,000 เฮกตาร์ในปี พ.ศ. 2551-2552 พร้อมกับการพัฒนาประเทศ การปรับปรุงการปกครอง และโครงสร้างพื้นฐาน และจากการประชุมป่าไม้ทั่วประเทศครั้งที่ 1 ในปี พ.ศ. 2532 เป็นต้นมา รัฐบาลของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวได้เข้ามามีบทบาทโดยพยายามดำเนินการหลายประการ เพื่อส่งเสริมขยายให้เกิดการจัดการป่าไม้แบบยั่งยืน โดยเฉพาะรัฐบาลได้สร้างแผนการดำเนินงานป่าไม้เริ่มต้นในปี พ.ศ. 2534 สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้มีนโยบายประกาศเกี่ยวกับพื้นที่รักษาป่าไม้ ทั้ง 3 ประเภทคือ เขตป่าสงวนประมาณ 4.40 ล้านเฮกตาร์ ป่าป้องกันประมาณ 8.00 ล้านเฮกตาร์ และป่าผลิตประมาณ 3.30 ล้านเฮกตาร์ และยังมีป่าทางธรรมชาติที่ยังไม่ได้มีการออกเป็นกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ ที่รัฐบาลอนุญาตให้ประชาชนสามารถเข้าไปใช้ประโยชน์จากป่าได้ (ป่าชมใช้ของบ้าน) ประมาณ 119 ล้านเฮกตาร์ และป่าปลูก 308,782 เฮกตาร์ เพื่อเพิ่มเนื้อที่การปกคลุมจากป่าธรรมชาติ 6.55 ล้านเฮกตาร์ สำหรับการยกระดับอัตราการปกคลุมให้ได้ร้อยละ 70 (ประมาณ 16.60 ล้านเฮกตาร์) และแผนยุทธศาสตร์กสิกรรม-ป่าไม้ พ.ศ. 2563 (Kasikorn-forest strategic plan. 2015 : 10) สภาพปัญหาของป่าไม้ในปัจจุบันยังมีการขุดคั่นไม้ (การใช้ประโยชน์จากป่าไม้) การถากถางป่าเพื่อปลูกข้าวและตัดไม้เพื่อมาปลูกสร้างบ้าน ลักลอบล่าสัตว์ป่า เก็บหาของป่าอย่างไม่มีขีดจำกัดเพื่อค้าขาย ยังปรากฏให้เห็นอย่างต่อเนื่องและนับวันทวีความรุนแรงมากขึ้น โดยชุมชนไม่มีแผนในการคุ้มครองอนุรักษ์ป่าและไม่มีกฎระเบียบในการคุ้มครองป่า ประกอบกับรัฐบาลสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวได้มีโครงการสร้างถนนเพื่อการคมนาคมขนส่งผ่านชุมชน เป็นสาเหตุปัจจัยหนึ่งที่เกิดความสะดกต่อการบุกรุกแผ้วถางป่าขยายพื้นที่เพื่อครอบครองที่ดินเป็นส่วนตน ทำให้สภาพป่าเสื่อมโทรมลงอย่างต่อเนื่อง (Forest Strategy Plan. 2015 : 15)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิถีการดำรงชีวิตของชาวบ้านลาดห้อยที่สัมพันธ์กับป่าชมใช้มีวิถีสังคม วัฒนธรรม และสภาพปัญหาต่อการอยู่อาศัย
2. เพื่อศึกษาป่าชมใช้บ้านลาดห้อย เมืองเซโปน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีพัฒนาการจากอดีตจนถึงปัจจุบัน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าชมใช้แบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านลาดห้อย เมืองเซโปน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร จำนวน 916 คน จำแนกเป็น หญิง จำนวน 465 คน และชาย 451 คน แบ่งเขตการปกครองภายในหมู่บ้านเป็นจำนวน 10 คุ่ม

1.2 กลุ่มเป้าหมาย ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มเป้าหมายตามความมุ่งหมายของการวิจัย โดยทุกกลุ่มเป้าหมายเลือกสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ไว้ดังนี้

1.2.1 กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาวิถีการดำรงชีวิตของชาวบ้านลาดห้อยที่สัมพันธ์กับป่าชมใช้มีวิถีสังคม วัฒนธรรมและสภาพปัญหาต่อการอยู่อาศัย ใช้จำนวน 35 คน จำแนกเป็น ผู้นำที่เป็นทางการ ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน/ รองผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 5 คน ตัวแทนชุมชนบ้านลาดห้อย จำนวน 10 คน และคณะกรรมการปกครองหมู่บ้าน จำนวน 8 คน ส่วนผู้นำที่ไม่เป็นทางการ ได้แก่ ปราชญ์ชาวบ้าน 2 คน และประชาชนบ้านลาดห้อย จำนวน 10 คน

1.2.2 กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาป่าชมใช้บ้านลาดห้อย เมืองเซโปนแขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว กลุ่มเป้าหมายชุดเดียวกันกับข้อ 1.2.1

1.2.3 กลุ่มเป้าหมายการศึกษาแนวทางการอนุรักษ์ และฟื้นฟูป่าชมใช้แบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านลาดห้อย เมืองเซโปน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน 36 คน จำแนกเป็น ผู้นำที่เป็นทางการ ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน/ รองผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 5 คน หัวหน้าหน่วย จำนวน 10 คน และคณะกรรมการหมู่บ้าน จำนวน 4 คน ส่วนผู้นำที่ไม่เป็นทางการ ได้แก่ ปราชญ์ชาวบ้าน 1 คน ชุมชนบ้านลาดห้อย จำนวน 10 คน คณะแผนกกิจกรรมป่าไม้แขวง 1 คน หัวหน้าแผนกคุ้มครองป่าสงวนแห่งชาติแขวง 1 คน หัวหน้าหน่วยงานป่าไม้บ้าน 1 คน หัวหน้าแขนงป่าไม้แขวง 1 คน หัวหน้าหน่วยงานป่าไม้เมือง 1 คน และหัวหน้าห้องกรกิจกรรมป่าไม้ 1 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

สำหรับเนื้อหาสาระของการศึกษาประกอบด้วย

2.1 วิถีการดำรงชีวิตของชาวบ้านลาดห้อยที่สัมพันธ์กับป่าชมใช้มีวิถีสังคม วัฒนธรรมและสภาพปัญหาต่อการอยู่อาศัย

2.2 ป่าชมใช้บ้านลาดห้อย เมืองเซโปน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีพัฒนาการจากอดีตจนถึงปัจจุบัน

2.3 แนวทางการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าชุมชนใช้แบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านลาดห้อย เมืองเซโปน
แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

3. ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาครั้งนี้ศึกษาในพื้นที่ชุมชนบ้านลาดห้อย เมืองเซโปน แขวงสะหวันนะเขต
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษาค้นคว้าศึกษาระหว่าง มกราคม -ธันวาคม 2561

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นประชาชนในพื้นที่ ชุมชนบ้านลาดห้อย เมืองเซโปน แขวงสะหวัน
นะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน 916 คน จำแนกเป็นหญิง จำนวน 465 คน ชาย
451 คน แบ่งเขตการปกครองภายในหมู่บ้านเป็นจำนวน 10 คຸ້ມ โดยผู้วิจัยกำหนดกลุ่มเป้าหมายการ
วิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มเป้าหมายเลือกสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ไว้ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาวิถีการดำรงชีวิตของชาวบ้านลาดห้อยที่สัมพันธ์กับป่าชุมชนใช้มีวิถี
สังคม วัฒนธรรมและสภาพปัญหาต่อการอยู่อาศัย จำนวน 30 คน จำแนกเป็น ผู้นำที่เป็นทางการ ได้แก่
ผู้ใหญ่บ้าน/รองผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 5 คน หัวหน้าหน่วย จำนวน 10 คน และคณะกรรมการหมู่บ้าน จำนวน
4 คน ส่วนผู้นำที่ไม่เป็นทางการ ได้แก่ ประชาชนชาวบ้าน 1 คน ชุมชนบ้านลาดห้อย จำนวน 10 คน

2. กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาป่าชุมชนใช้บ้านลาดห้อย เมืองเซโปน แขวงสะหวันนะเขต
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยใช้กลุ่มเป้าหมายเดียวกันกับข้อ 1

3. กลุ่มเป้าหมายการศึกษาแนวทางการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าชุมชนใช้แบบมีส่วนร่วมของชุมชน
บ้านลาดห้อย เมืองเซโปน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน 36 คน
จำแนกเป็น ผู้นำที่เป็นทางการ ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน/รองผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 5 คน หัวหน้าหน่วย จำนวน
10 คน และคณะกรรมการหมู่บ้าน จำนวน 4 คน ส่วนผู้นำที่ไม่เป็นทางการ ได้แก่ ประชาชนชาวบ้าน 1
คน ชุมชน บ้านลาดห้อย จำนวน 10 คน คณะแผนกกิจกรรมป่าไม้แขวง 1 คน หัวหน้าแผนกคุ้มครองป่า
สงวนแห่งชาติแขวง 1 คน หัวหน้าหน่วยงานป่าไม้บ้าน 1 คน หัวหน้าแขนงป่าไม้แขวง 1 คน หัวหน้า
หน่วยงานป่าไม้เมือง 1 คน และหัวหน้าห้องกรกิจกรรมป่าไม้ 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การวิจัยเรื่องการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าชุมชนใช้แบบมีส่วนร่วม :
กรณีศึกษาบ้านลาดห้อย เมืองเซโปน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้ 1) ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึก โดยการสัมภาษณ์เชิง
ลึก การสังเกต การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมเป็นการศึกษาวิถีการดำรงชีวิต
ของชาวบ้านลาดห้อยที่สัมพันธ์กับป่าชุมชนใช้มีวิถีสังคม วัฒนธรรมและสภาพปัญหาต่อการอยู่อาศัย ศึกษา
ป่าชุมชนใช้บ้านลาดห้อย มีพัฒนาการจากอดีตจนถึงปัจจุบัน และศึกษาแนวทางการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าชุมชน
ใช้แบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านลาดห้อย เมืองเซโปน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตย
ประชาชนลาวและอุปกรณ์ที่ใช้ในภาคสนามของการวิจัย ประกอบด้วย เครื่องบันทึกเสียง กล้องถ่ายรูป
ปากกา และกระดาษ เป็นต้น

การวิเคราะห์ข้อมูล การจัดกระทำข้อมูล ผู้ศึกษาวิจัยดำเนินการนำข้อมูลที่ได้มาจากการศึกษาเอกสารและข้อมูลจากภาคสนาม โดยแยกตามความมุ่งหมายของการวิจัยมาจัดกระทำ ดังต่อไปนี้

1. นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากเอกสารต่าง ๆ มาศึกษาอย่างละเอียดพร้อมจัดระบบหมวดหมู่ตามความมุ่งหมายของการศึกษาวิจัยที่กำหนดไว้

2. นำข้อมูลจากภาคสนามที่เก็บรวบรวมได้จากสำรวจเบื้องต้น การสังเกต การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่มซึ่งได้จัดบันทึกไว้ในแถบบันทึกและในแถบบันทึกเสียงมาถอดความ มาแยกประเภทจัดหมวดหมู่ และสรุปสาระสำคัญตามประเด็นที่ทำการศึกษาวิจัย

3. นำข้อมูลทั้งที่เก็บรวบรวมได้จากเอกสาร และข้อมูลภาคสนามที่รวบรวมได้จากการสำรวจเบื้องต้น การสังเกต การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม มาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ ซึ่งในการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ผู้ศึกษาวิจัยใช้วิธีตรวจสอบ ความน่าเชื่อถือของข้อมูลใช้วิธี Investigator Triangulation โดยการนำข้อมูลไปให้ผู้ให้ข้อมูลอ่าน หรือกลับไปสอบถามผู้ให้ข้อมูลซ้ำอีก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงและใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Methodological Triangulation) ของ Denizen (1970) คือ การแสวงหาความเชื่อถือได้ของข้อมูลจากแหล่งที่แตกต่างกันคือ (Supang Chantavanich. 2004 : 129-130) ดังนี้ การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) คือ การพิสูจน์ว่าข้อมูลผู้ศึกษาที่วิจัยได้นั้น ถูกต้องหรือไม่ วิธีตรวจสอบคือ การสอบแหล่งของข้อมูลแหล่งที่มาที่จะพิจารณาในการตรวจสอบ ได้แก่ แหล่งเวลา หมายถึง ถ้าข้อมูลต่างเวลากันจะเหมือนกันหรือไม่ แหล่งสถานที่ หมายถึง ถ้าข้อมูลต่างสถานที่กันจะเหมือนกันหรือไม่และแหล่งบุคคล หมายถึง ถ้าบุคคลผู้ให้ข้อมูลเปลี่ยนไป ข้อมูลจะเหมือนเดิมหรือไม่ การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้ศึกษาวิจัย (Investigator Triangulation) คือการตรวจสอบว่า ผู้ศึกษาวิจัยแต่ละคนจะได้ข้อมูลต่างกันอย่างไรร โดยเปลี่ยนตัวผู้สังเกตแทนที่จะใช้ผู้ศึกษาวิจัยคนเดียวกันสังเกตตลอด การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (Theory Triangulation) คือ การตรวจสอบว่าถ้าผู้ศึกษาวิจัยใช้แนวคิดทฤษฎีที่ต่างไปจากเดิมจะให้การตีความข้อมูลแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด และการตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) คือ การใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลที่แตกต่างกันเพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาวิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัย โดยการนำเข้าสู่ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมจากเอกสาร และข้อมูลภาคสนามที่ได้จากการสังเกต การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุป ดังต่อไปนี้ (Supang Chantavanich. 2004 : 131-137) การวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) คือวิธีตีความ สร้างข้อสรุป จากข้อมูลรูปธรรม หรือปรากฏการณ์ที่มองเห็น เช่น พฤติกรรมของชุมชน เมื่อนักวิจัยได้เห็นรูปธรรมหรือเหตุการณ์หลาย ๆ เหตุการณ์แล้วก็ลงมือสร้างข้อสรุป ถ้าข้อสรุปนั้น ยังไม่ได้รับการตรวจสอบยืนยันก็ถือเป็นสมมติฐานชั่วคราว (Working Hypothesis) ถ้าหากได้รับการยืนยันแล้วก็ถือเป็นข้อสรุป และวิเคราะห์โดยการจำแนกชนิดข้อมูล (Typological Analysis) คือ การจำแนกข้อมูลเป็นชนิด ๆ (Typologies) ตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่อเนื่องกันไป โดยการใช่วิธีวัฒนธรรม แนวคิด และทฤษฎีเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ ในการวิเคราะห์ข้อมูลการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าชุมชนใช้แบบชุมชนมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาบ้านลาดหือ เมืองเซโปน แขวงสหัสวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ถึงมีกรอบดังนี้

1. การกระทำ (Acts) คือ เหตุการณ์หรือสถานการณ์ หรือพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งไม่ยาวนานต่อเนื่อง

2. กิจกรรม (Activities) คือ เหตุการณ์หรือสถานการณ์หรือขนบธรรมเนียมประเพณี และพิธีกรรมที่เกิดขึ้นในลักษณะต่อเนื่อง และมีความผูกพันกับบุคคล บางคนหรือบางกลุ่ม

3. ความหมาย (Meanings) คือ การที่บุคคลอธิบายหรือสื่อสาร หรือให้ความหมายเกี่ยวกับการกระทำและหรือกิจกรรมอาจเป็นการให้ความหมายในลักษณะเกี่ยวกับโลกทัศน์ ความเชื่อ ค่านิยม และบรรทัดฐาน

4. ความสัมพันธ์ (Relationship) คือ ความเกี่ยวโยงระหว่างบุคคลหลาย ๆ คนในสังคมที่ศึกษารูปแบบใดรูปแบบหนึ่งอาจเป็นรูปของการเข้ากันได้หรือความขัดแย้งก็ได้

5. การมีส่วนร่วมในกิจกรรม (Participation) คือการที่บุคคล มีความผูกพันและเข้าร่วมกิจกรรม หรือมีการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

6. สภาพสังคม (Setting) คือ สถานการณ์หรือสภาพการณ์ที่การกระทำหรือกิจกรรมที่ทำการศึกษากำลังเกิดอยู่

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาวิจัยนำเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายการวิจัย ด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัย

1.ผลการวิเคราะห์วิถีการดำรงชีวิตของชาวบ้านลาดห้อยที่สัมพันธ์กับป่าชุมชนใช้วิถีสังคมวัฒนธรรมและสภาพปัญหาต่อการอยู่อาศัย พบว่า วิถีการดำรงชีวิตของชาวบ้านลาดห้อยที่สัมพันธ์กับป่าชุมชนใช้วิถีสังคม วัฒนธรรมและสภาพปัญหาต่อการอยู่อาศัยบ้านลาดห้อย เมืองเซโปน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว บริบทบ้านลาดห้อย วิถีการดำรงชีวิต ภูมิปัญญาและการปรับตัวของชุมชนบ้านลาดห้อย มีวิถีการอยู่ร่วมกับป่าและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างฉลาดเพื่อรักษาสภาพป่าไม่ให้คงความอุดมสมบูรณ์สืบต่อกันไปชั่วลูกชั่วหลาน และผู้ศึกษาได้นำแนวคิดเกี่ยวกับนิเวศวิทยาการเมืองหรือวัฒนธรรมเป็นการเชื่อมโยงการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ประกอบด้วย ด้านการเพาะปลูก ด้านการเลี้ยงสัตว์ และความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสัมพันธ์ทางสังคม ประกอบด้วย ด้านที่อยู่อาศัย ด้านวัฒนธรรม ด้านการติดต่อกับภายนอก ด้านคนกับป่า ซึ่งนำแนวคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ประกอบด้วย การใช้ประโยชน์ต่าง ๆ จากป่า การสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ป่าไม้ การรู้จักหวงแหนทรัพยากรป่าไม้การลักลอบตัดไม้ทำลายป่า รักษาไว้ตลอดชั่วลูกชั่วหลานตลอดไป

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าชุมชนซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Suchawalee Choo-en (2012) ; Pornpimol Chamram (2013) ; Meechai Wongup (2015) ; Sriprapai Komstra (2016) ที่ได้กล่าวถึงแนวทางอนุรักษ์ป่าไม้ ควรมีการสร้างจิตสำนึกในการหวงแหนป่าชุมชนให้กับประชาชน การดูแลจัดการป่าชุมชน ด้วยการนำประเพณี วัฒนธรรมและความเชื่อเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการป่าชุมชนของชาวบ้าน การใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและเป็นไปอย่างทั่วถึงและการประชาสัมพันธ์ข้อมูล

ข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์และฟื้นฟู การปลูกป่า การป้องกันไฟป่าและการบวชป่า เพื่อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพและนำไปสู่ความยั่งยืนในอนาคต จากสภาพปัญหาการลดลงของพื้นที่ป่าไม้ทั้งในระดับประเทศ ระดับแขวง ระดับเมือง ระดับชุมชน เกิดจากสาเหตุสำคัญหลายประการและมีปัจจัยคล้ายคลึงกันไม่ว่าจะอยู่ระดับพื้นที่ใดก็ส่งผลกระทบต่อชุมชน ทั้งทางตรงและทางอ้อมมากน้อยแตกต่างกันไปตามเหตุแห่งปัจจัยการเกิดปัญหา แม้จะมีผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจากหลายภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชนแสดงเจตจำนงเข้าไปดำเนินการอนุรักษ์และการฟื้นฟูป่า เพื่อต้องการให้ป่าไม้รอดพ้นจากการถูกทำลาย เพื่อให้ป่าไม้ทำหน้าที่เป็นแหล่งน้ำ แหล่งยาอาหารและความหลากหลายทางชีวภาพให้กับสังคมอย่างยั่งยืนที่ตามกระทรวงกลาโหม-ป่าไม้ได้ประกาศเป็นนโยบายด้านป่าคือ การยกระดับการปกคลุมของป่าไม้ให้ได้ร้อยละ 65 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ 3,900,000 เฮกตาร์ และการปลูกป่า 200,000 เฮกตาร์

การปรับตัวของชุมชนบ้านลาดห้อยกับป่าชุมชน ใช้ ได้เข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นตั้งแต่ร่วมกระบวนการตัดสินใจในการดำเนินการเรื่องใดเรื่องหนึ่งในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงานและการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าชุมชนใช้แบบชุมชนมีส่วนร่วม ทรัพยากรธรรมชาติป่าไม้และสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นในชุมชนให้อยู่ได้และพัฒนาอย่างยั่งยืน เป็นธรรมโดยร่วมกับภาคส่วนอื่นๆ ในสังคม และการใช้ประโยชน์หรือจัดการทรัพยากรธรรมชาติป่าไม้ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม ในชุมชนบ้านลาดห้อย พร้อมทั้งสร้างกฎเกณฑ์ข้อตกลงในการดูแลทรัพยากรป่าไม้ โดยการนำแนวคิดเกี่ยวกับชุมชนปฏิบัติการมาสร้างแนวทางการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าดำเนินการในแต่ละขั้นตอนนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเริ่ม เป็นการค้นหาว่ามีเครือข่ายหรือกลุ่มคนคนใดบ้างในชุมชนบ้านลาดห้อยที่อาจมีแนวโน้มที่พัฒนาไปเป็นชุมชนนักปฏิบัติได้จากนั้น ร่วมกันหาเจ้าภาพและสมาชิกหลักเพื่อร่วมกันกำหนดหัวข้อและขอบเขตของเนื้อหาความรู้ที่สนใจรวมทั้งวัตถุประสงค์และเป้าหมายของชุมชนนักปฏิบัติสมาชิกหลักร่วมกันออกแบบ โครงสร้างและกำหนดกิจกรรม ทำความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับหน้าที่ ความรับผิดชอบของสมาชิก ปรับปรุงรูปแบบชุมชนนักปฏิบัติเหมาะสมกับวัฒนธรรมองค์กร

ขั้นตอนที่ 2 การเปิดตัว สมาชิกร่วมกันกำหนดกติกาต่างๆ เช่น วิธีการสื่อสาร ระยะเวลาและความถี่ของการพบปะกัน รวมทั้งกำหนดทรัพยากรที่ต้องใช้และการสนับสนุนจากผู้ที่เกี่ยวข้องและทำการเปิดตัวชุมชนนักปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 3 การเติบโต เริ่มแลกเปลี่ยนและเรียนรู้จากกันและกัน ช่วยเหลือกันในการแก้ไขปัญหารวบรวมองค์ความรู้ที่สร้างขึ้น นำความสำเร็จของการความรู้ไปใช้หรือเผยแพร่เพื่อขยายชุมชนนักปฏิบัติพร้อมทั้งประเมินความพึงพอใจของสมาชิกและการประเมินผลที่เกิดขึ้น เมื่อเทียบกับเป้าหมายอย่างสม่ำเสมอ นำผลที่ได้มาปรับเปลี่ยนและปรับปรุงวิธีการให้เหมาะสม เพื่อให้ชุมชนนักปฏิบัติ มีชีวิตชีวาและให้ประโยชน์ต่อสมาชิกและองค์กรอันจะนำมาซึ่งความยั่งยืนของชุมชนนักปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 4 การสลายตัวเมื่อชุมชนนักปฏิบัติ ได้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือเติบโตจนถึงจุดที่สมาชิกเห็นพ้องต้องกันว่าการสลายตัว สมาชิกจะรวบรวมบทเรียนต่าง ๆ ที่ได้รับ องค์ความรู้ที่ได้สร้างขึ้น รวมทั้งพิจารณาสิ่งที่จะทำร่วมกันในอนาคต

2. ผลการวิเคราะห์ป่าขมใช้บ้านลาดห้อย เมืองเซโปน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีพัฒนาการจากอดีตจนถึงปัจจุบัน พบว่า การศึกษาป่าขมใช้บ้านลาดห้อย เมืองเซโปน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีพัฒนาการจากอดีตจนถึงปัจจุบัน กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน จำแนกเป็น ผู้นำที่เป็นทางการ ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน/ รองผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 5 คน หัวหน้าหน่วย จำนวน 10 คน และคณะกรรมการหมู่บ้าน จำนวน 4 คน ส่วนผู้นำที่ไม่เป็นทางการ ได้แก่ ประชาชนชาวบ้าน 1 คน ชุมชนบ้านลาดห้อย จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในภาคสนาม ประกอบด้วย ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึก โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกต การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม เป็นการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

สรุปได้ว่า จากการศึกษาแผนยุทธศาสตร์ป่าไม้ตั้งแต่ปัจจุบันไปจนถึงปี ค.ศ. 2020 พบว่า รัฐบาลสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวได้ดำเนินการวางแผนเพื่อหาแนวทางการบริหารจัดการป่าไม้และสร้างแนวทางการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าดำเนินการในแต่ละขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การเริ่ม เป็นการค้นหาวามีเครือข่ายหรือกลุ่มคนคนใดบ้างในชุมชนบ้านลาดห้อยที่อาจมีแนวโน้มที่พัฒนาไปเป็นชุมชนนักปฏิบัติได้จากนั้น ร่วมกันหาเจ้าภาพและสมาชิกหลักเพื่อร่วมกันกำหนดหัวข้อและขอบเขตของเนื้อหาความรู้ที่สนใจรวมทั้งวัตถุประสงค์และเป้าหมายของชุมชนนักปฏิบัติสมาชิกหลักร่วมกันออกแบบโครงสร้างและกำหนดกิจกรรม ทำความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับหน้าที่ ความรับผิดชอบของสมาชิก ปรับปรุงรูปแบบชุมชนนักปฏิบัติเหมาะสมกับวัฒนธรรมองค์กร ขั้นตอนที่ 2 การเปิดตัว สมาชิกร่วมกันกำหนดกติกาต่างๆ เช่น วิธีการสื่อสาร ระยะเวลาและความถี่ของการพบปะกัน รวมทั้งกำหนดทรัพยากรที่ต้องใช้และการสนับสนุนจากผู้ที่เกี่ยวข้องและทำการเปิดตัวชุมชนนักปฏิบัติขั้นตอนที่ 3 การเติบโต เริ่มแลกเปลี่ยนและเรียนรู้จากกันและกัน ช่วยเหลือกันในการแก้ไขปัญหารวบรวมองค์ความรู้ที่สร้างขึ้น นำความสำเร็จของการความรู้ไปใช้หรือเผยแพร่เพื่อขยายชุมชนนักปฏิบัติพร้อมทั้งประเมินความพึงพอใจของสมาชิกและการประเมินผลที่เกิดขึ้น เมื่อเทียบกับเป้าหมายอย่างสม่ำเสมอ ผลที่ได้มาปรับเปลี่ยนและปรับปรุงวิธีการให้เหมาะสม เพื่อให้ชุมชนนักปฏิบัติ มีชีวิตชีวาและให้ประโยชน์ต่อสมาชิกและองค์กรอันจะนำมาซึ่งความยั่งยืนของชุมชนนักปฏิบัติ และ

ขั้นตอนที่ 4 การสลายตัวเมื่อชุมชนนักปฏิบัติ ได้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือเติบโตจนถึงจุดที่สมาชิกเห็นพ้องต้องกันว่าการสลายตัว สมาชิกจะรวบรวมบทเรียนต่าง ๆ ที่ได้รับ องค์ความรู้ที่ได้สร้างขึ้น รวมทั้งพิจารณาสิ่งที่จะทำร่วมกันในอนาคต ทั้งนี้ใน 4 ขั้นตอน ต้องมีส่วนร่วมของภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อแสดงความคิดเห็น ร่วมกระบวนการตัดสินใจในการดำเนินการเรื่องใดเรื่องหนึ่งในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าขมใช้แบบชุมชนมีส่วนร่วม รวมทั้งเป็นการตอบสนองต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมแห่งชาติให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันเพื่อการอนุรักษ์ การใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติตลอดจนถึงการรักษาสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติอีกด้วย

3. ผลการวิเคราะห์แนวทางการอนุรักษ์ และฟื้นฟูป่าขมใช้แบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านลาดห้อย เมืองเซโปน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่า การอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าขมใช้แบบมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาบ้านลาดห้อย เมืองเซโปน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวในการประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อหาแนว

ทางการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าของชุมชนบ้านลาดห้อย กลุ่มหมาย จำนวน 36 คน จำแนกเป็น ผู้นำที่เป็นทางการ ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน/รองผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 5 คน หัวหน้าหน่วย จำนวน 10 คน และคณะกรรมการหมู่บ้าน จำนวน 4 คน ส่วนผู้นำที่ไม่เป็นทางการ ได้แก่ ปราชญ์ชาวบ้าน 1 คน ชุมชนบ้านลาดห้อย จำนวน 10 คน คณะแผนกกิจกรรมป่าไม้แขวง 1 คน หัวหน้าแผนกคุ้มครองป่าสงวนแห่งชาติแขวง 1 คน หัวหน้าหน่วยงานป่าไม้บ้าน 1 คน หัวหน้าแขวงป่าไม้แขวง 1 คน หัวหน้าหน่วยงานป่าไม้เมือง 1 คน และหัวหน้าห้องกรรณกรรมป่าไม้ 1 คน เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2017 เวลา 09.00 น.-15.00 : ณ ห้องการประชุมบ้านลาดห้อย เมืองเซโปน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตย

อภิปรายผล

สรุปได้ว่า สภาพการณ์ปัจจุบันของชุมชนบ้านลาดห้อยกับรูปแบบการอนุรักษ์และฟื้นฟูมีการบริหารจัดการป่าชุมชนใช้แบบมีเงื่อนไขและการเกิดจากสภาพปัญหาความเสื่อมโทรมของพื้นที่ป่าไม้เนื่องจากภาครัฐนำนโยบายการจัดการป่าไม้ในรูปแบบป่าอนุรักษ์ตามกฎหมาย ทำให้ชุมชนบ้านลาดห้อยและท้องถิ่นในพื้นที่ทำการศึกษาเกิดปัญหาการแย่งชิงทรัพยากรป่าไม้หรือที่ดิน ซึ่งเกิดจากการทับซ้อนกันของระบบกรรมสิทธิ์ ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของรัฐและอีกส่วนหนึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของเอกชนผู้ที่ได้รับสัมปทานจากภาครัฐ มีการเผชิญหน้ากันระหว่างกฎหมายกับกฎตามจารีตประเพณี ในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ รวมทั้งการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าชุมชนใช้แบบมีส่วนร่วมของบ้านลาดห้อย เมืองเซโปน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ควรใช้วิธีการดำเนินการอนุรักษ์และฟื้นฟูแบบประยุกต์หรือแบบบูรณาการแบบมีส่วนร่วมทั้งภาคประชาชน ภาครัฐ ภาคเอกชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมถึงสถาบันการศึกษาได้เข้ามามีส่วนร่วมกันตั้งแต่กระบวนการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการร่วมติดตามและประเมินผลและร่วมรับผลประโยชน์ โดยที่ชุมชนยังคงยึดหลักการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ตามนโยบายของกระทรวงกรรณกรรมและป่าไม้ที่ได้กำหนดไว้ รวมทั้งการประยุกต์ใช้แบบประเพณีดั้งเดิมของชุมชนบ้านลาดห้อยให้เข้ากับองค์ความรู้ใหม่ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับสถานการณ์และสภาพบริบทพื้นที่ป่าไม้ของชุมชนบ้านลาดห้อยดังนั้นชุมชนบ้านลาดห้อย เมืองเซโปน แขวงสะหวันนะเขต สปป.ลาว จึงต้องยื่นหยัดการใช้สิทธิ์อันพึงมีของความเป็นชุมชนในการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าชุมชนใช้ของชุมชนบ้านลาดห้อย ดังนี้ ประการที่ 1 การเตรียมความพร้อมของชุมชนเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันหรือการรวมคนในชุมชนก่อนและหลัง จากนั้นก็ใช้การเปิดเวทีชาวบ้านที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการเพื่อทำการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันในการสร้างจิตสำนึก ความรักและความหวงแหนชุมชนของตนเอง รวมทั้งการมองเห็นสภาพปัญหา

ในอดีต ปัจจุบันและอนาคต ประการที่ 2 สร้างระบบการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าชุมชนบ้านลาดห้อย โดยการคัดเลือกตัวแทนจากกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน เพื่อแต่งตั้งเป็นคณะทำงานพิจารณาฎระเบียบที่มีความเท่าเทียมและเกิดความเสมอภาคลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำของคนในชุมชน รวมถึงการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการรักษาสภาพแวดล้อมหรือเสริมสร้างความสมบูรณ์ให้กับระบบนิเวศ ประการที่ 3 เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนบ้านลาดห้อย โดยจัดให้มีการศึกษาอบรม แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชนอื่น ๆ สร้างเครือข่ายการประสานงานทั้งระดับชุมชน ระดับชั้นเมืองและระดับชั้นแขวง มีการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ที่สามารถนำไปปรับใช้กับองค์กรท้องถิ่นและแผนนโยบายของระดับชั้น

แขวงและระดับขั้นประเทศที่มีความสอดคล้องกัน เพื่อเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาคุณภาพชีวิตก่อให้เกิดความยั่งยืนในการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าของชุมชนบ้านลาดห้อย เมืองเซโปน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวต่อไปในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

บริบทชุมชนบ้านลาดห้อย เมืองเซโปน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับทรัพยากรธรรมชาติทั้งในพื้นที่กายภาพและพื้นที่ทางสังคม วัฒนธรรมและเศรษฐกิจ ซึ่งนำไปสู่การทำความเข้าใจความสัมพันธ์กันระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ ภายใต้บริบทชุมชนบ้านลาดห้อยในการดำรงชีวิต ภูมิปัญญาและการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติและการจัดสรรทรัพยากรระหว่างกันและกันสืบต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- Bumpon Janthalard. (2009). *Model of forest production development of the Lao People's Democratic Republic*. Thesis. Vientiane Capital: Lao People's Democratic Republic. [in Thai].
- Denizen N.K.(1970). *The Research Act: A Theoretical Introduction to Sociological Methods*. Chicago: Aldine.
- Economic-Social Development Plan. (2011). *5-year economic-social development plan 2011-2015*. Vientiane Capital: Lao People's Democratic Republic.
- Forest Strategy Plan. (2005). *Cancellation of forestry enterprises*. Vientiane Capital: Ministry of Agriculture - Forestry.
- Kasikorn-forest strategic plan. (2015). *Agriculture-forestry department report*. Savannakhet District: Lao People's Democratic Republic.
- Lao Forest Department. (2012). *Summary report*. Vientiane Capital: Lao People's Democratic Republic
- Meechai Wongup. (2015). *Development Guideline of People in Local Government Organization Area, Wangjao District, Tak Province*. Master of Public Administration Thesis: Kamphaeng Phet Rajabhat University. [in Thai].
- Ministry of Agriculture - Forestry. (2008). *Summary report of the Department of Agriculture - Forestry*. Savannakhet District: Lao People's Democratic Republic.
- Pornpimol Chamram. (2013). *Community forest management as a cultural resource case study: Ban Sam Ka Moo 6, Hua Sua district, Mae Tha, Lampang province*. Master of Arts Thesis : Silpakorn University. [in Thai].

- Sriprapai Komstra. (2016). “The Participation of Citizens in Community Forest Conservation: A Case Study of Tambon Chongsadao Amphoemuang Kanchanaburi Kanchanaburi Province.” *Journal of Humanities and Social Science, Rajapruk University*, 1 (3) : October 2015-January 2016 : 59. [in Thai].
- suchawalee Choo-en. (2012). “People’s participation in the community forest management : a case study of the Wangmaprang subdistrict, Wangwiset district, Trang province”. *Academic Services Journal, Prince of Songkla University*, 23 (3) : September-December 2012. [in Thai].
- Supang Chantavanich. (2010). *Qualitative Research Methods*. 18th edition. Bangkok : Sutthakarn Printing Center. [in Thai].